

LEHEN HEZKUNTZARAKO UNITATE DIDAKTIKOA

Nafarroako Parlamentua

Irakasleentzako Gida Didaktikoa

José Ignacio Juanbeltz Martínez / Rubén Riancho Andrés

PARLAMENTO DE NAVARRA
NAFARROAKO PARLAMENTUA

«Demokrazia da
gobernalu-sistema bat non
norbaitek atea jotzen badu
goizeko seietan badakizun
esne-saltzailea dela»

Winston Churchill, Erresuma Batuko lehen ministroa (1940-45, 1951-55)

Izenburua Nafarroako Parlamentua. Irakasleentzako Gida Didaktikoa
Lehen Hezkuntzarako Unitate Didaktikoa

Egileak José Ignacio Juanbeltz Martínez eta Rubén Riancho Andrés

Itzulpena Ander Arana Bareño, Xabier Aristegieta Okiñena, Ainhoa Irazustabarrena Barriola,
Mikel Iriarte Zilbeti eta Ander Irizar Apaolaza

Argitalpena Nafarroako Parlamentua,
Nafarroako Gobernuako Hezkuntza Departamentuaren laguntzarekin

Diseinua KEN

Aurkibidea

Aurkezpena **7**

Unitate Didaktikoaren testuingurua
eta hezkuntzaren Lege Organikoarekin daukan zerikusia: gaitasunak **9**

Prozesu didaktikoa **17**

Oinarrizko asmoa **23**

Edukiak **25**

Ariketen mapa eta garapenari buruzko gida **31**

Aniztasuna **37**

Ebaluaziorako irizpideak eta prozedurak **39**

Bibliografia eta informazio-webguneak **43**

Aurkezpena

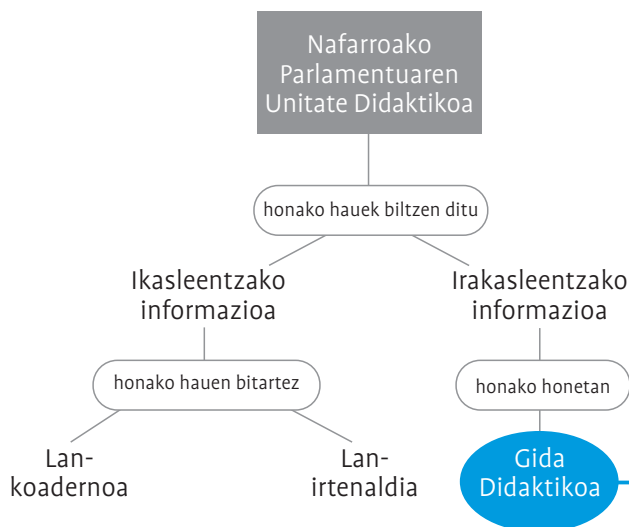
Unitate didaktiko honen funtsa Nafarroako Parlamentua ezagutzea da: legebiltzarren osaera, eskuduntzak eta funtzionamendua.

Hura garatuz, honakoak bilatzen ditugu:

- Lehenbizi, errealitate sozial eta politikoaren zati bat ikasgelako bizitzarekin lotzea.
- Bigarrenik, eskola garaitik modu arduratsuan parte hartzen ikastea, etorkizuneko herritarrak prestatzeko balio baitu. Esan nahi du balio demokratikoekin bat datozen bizikidetasun arauak eraikitzea, onartzea eta praktikatzea; eskubideez, askatasunez, erantzukizunez eta betebeharrak zibikoez baliatzea; eta gainerakoen eskubideak defendatzea.
- Unitate Didaktikoak, halaber, irakaskuntzaren kalitatea hobetzea bilatzen du. Praktikan kokatzen ditu Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikotik heldu diren curriculumak; izan ere, haietan, oinarriko zortzi gaitasunen garapenak orientabideak ematen dizkie ikasleei beren gaitasunak zabal ditzaten.

Ondoren, unitate didaktiko hau osatzen duten material guztiak aipatzen ditugu. Irakasleen eta ikasleen eskura daude Parlamentuaren Ikasgela Birtualean (Nafarroako Parlamentuaren webgunea eta gida honi erantsitako DVDa).

AURKEZTEN DITUGUN MATERIALAK

Gida Didaktikoak honako lanak jasotzen ditu:

- Testuingurua eta Unitate Didaktikoak Hezkuntzaren Lege Organikoarekin duen zerikusia: hezkuntza gaitasunak.
- Prozesu didaktikoa.
- Oinarriko asmoa.
- Edukiak.
- Ariketen mapa eta garapenari buruzko gida.
- Aniztasuna.
- Ebaluaziorako irizpideak eta prozedurak.

Gidarekin batera, bibliografia bat ere badago, eta webguneen zerrenda bat, informazioak zabaltzeko.

ESKAITZEN DIREN IBILBIDEAK

Hasieratik, lan honi ekiteko, argi utzi behar da ariketak ibilbide desberdinen arabera antola daitezkeela, unitatea lantzeko hartu den lanaren arabera eta ikasleen mailaren arabera.

Horregatik, ariketen mapan azaldutako ariketei dagokienez, hiru ibilbidetan zehar eskaintzen diren aukerak argitu behar ditugu. Ibilbideak honakoak dira:

GUTXIENKO IBILBIDEA

Ondokoetan aurkeztutako jarduerak osatzen dute ibilbide hau:

Gutxieneko Ibilbidea

Koaderno honek aukera ematen du Nafarroako Parlamenturako Lan-irtenaldi bat egiteko eta ezagupenak sailkapeneko, azterketako, sintesiko eta ebaluazioko bost ariketa eginez osatzeko.

BEHAR DEN DENBORA:

LAN IRTENALDIA: GOIZ BAT.

IKASGELAKO ARIKETAK:
LAN IRTENALDIAREKIN ETA
GUTXIENKO IBILBIDEAREKIN
ZERIKUSIA DUTENAK: SEI ETA
BEDERATZI SAIO BITARTE.

OINARRIZKO IBILBIDEA

Ondokoetan aurkeztutako jarduerak osatzen dute ibilbide hau:

Oinarrizko Ibilbidea

Ibilbide hau Gida Didaktikoko ariketen mapan agertzen da azaldurik. Ikaslearen Lan-koadernoak hamaika ariketa zebakidun ditu.

Nafarroako Parlamentuari buruzko ikuspegi oso bat edukitzeko gehien gomendatzen dugun ibilbidea da.

Horrek berarekin dakar Ikaslearen Lan-koadernoko zortzi ariketa egitea (**1etik 8**rainoko zenbakiekin adieraziak).

Nafarroako Parlamenturako lan irtenaldia ere sar daiteke, eta ezagupenak sailkapeneko, azterketako, sintesiko eta talde-lanari buruzko ebaluazioko hamaika ariketa eginez osa daitezke.

GUTXI GORABEHERA BEHAR DIREN DENBORAK:

LAN IRTENALDIA: GOIZ BAT.

IKASGELAKO ARIKETAK:
IRTENALDIARI ETA OINARRIZKO
IBILBIDEARI DAGOKIENEZ: BEDERATZI
EDO HAMABI SAIO.

SAKONTZEKO IBILBIDEA

Ondokoetan aurkeztutako jarduerak osatzen dute ibilbide hau:

Sakontzeko Ibilbidea. Dena Libre

Ibilbide hau Gida Didaktikoko ariketen mapan agertzen da azaldurik.

Ikasleen Lan-koadernoak gaitasun handiak dituzten ikasleentzako jarduerak eskaintzen ditu.

Jarduerak honako zenbaki hauekin daude adierazita: **1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 5.2, 6.1** eta **7.1**.

Ikasleei aukera eman ahal zaie, halaber, **ikerketa** ariketak egiteko, banaka nahiz taldeka; esate baterako, **Dena Libre** atalean ageri direnak.

Kontua da ikasleek informazioak bilatzea eta haiek euskarri informatikoan (Webquest, PowerPoint...), kartoi meheetan, DIN A3an eta abarretan antolatu, aztertu eta islatzea, ikasgelako gainerakoei erakusteko, ikastetxeko aldizkarian jasotzeko, ikastetxeko panel eta erakustokietan erakusteko, Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtualean txertatzeko eta abarretarako.

BEHAR DEN DENBORA:

NAHI ADINA.

2. Unitate Didaktikoaren testuingurua eta hezkuntzaren Lege Organikoarekin daukan zerikusia: gaitasunak

Nafarroako Parlamentuari buruzko Unitate Didaktikoaren testuingurua Lehen Hezkuntzako hirugarren zikloa da.

Unitate Didaktikoan jasotako edo bertatik sustatutako ariketa guztiek eskubideen eta askatasunen errespetuarekin oinarritzen diren Konstituzioaren balioak nabarmentzen dituzte, eta lotura daukate Hezkuntzaren Lege Organikoak hezkuntzari buruz adierazten dituen printzipio eta helburuen sarearekin. Hezkuntzako printzipioen multzoan garrantzizko tokia betetzen dute honako hauek transmititzen laguntzen duten balioek: askatasun pertsonala, erantzukizuna, herritartasun demokratikoa, solidaritatea, tolerantzia, gizon eta emakumeen arteko egiazko berdintasuna, errespetua eta justizia, besteak beste. Izan ere, horiek dira bizikidetasunaren oinarri.

Hezkuntzaren Lege Organikoan nabarmentzen diren helburuen artean, Unitate Didaktikoaren balioen ardatzak diren batzuk zehazten dira:

- Oinarrizko eskubide eta askatasunekiko errespetuan, gizonen eta emakumeen arteko eskubideen eta aukeren berdintasunean eta ezgaituekiko tratu berdintasunean eta bazterkeria ezean oinarrituriko hezkuntza garatzea.
- Tolerantzia eta askatasuna aurrera eramatea proposatzen da, betiere bizikidetasunaren printzipio demokratikoen mugapean, bai eta gatazkei aurrea hartzea eta haiek modu baketsuan ebatzea ere.
- Norberaren erantzukizunaren eta bakoitzaren merezimenduaren eta ahaleginaren araberako heziketa ematea.
- Ikasleak prestatzea bakerako, giza eskubideetarako, elkarrekin bizitzeko, kohesio sozialerako, eta herrien arteko lankidetzarako eta elkartasunerako.
- Ikasleak prestatzea herritartasuna lantzeko eta bizitza ekonomiko, sozial eta kulturealean jarrera kritiko eta arduratsuz parte hartzeko, ezagutzaren gizar-tean aldatzen doazen egoerei egokitzeko gaitasunez.

Hezkuntzaren Lege Organikoko 6. artikulua curriculumak definitzen du esanez multzo bat dela, oinarrizko gaitasunek, edukiek, metodo pedagogikoen eta ebaluazio-irizpideek osaturikoa. Curriculumari Europar Batasunean definituriko oinarrizko gaitasunak —«testuingururako egokiak diren trebetasunen, ezagupenen eta jarreraren nahasketak»— Hezkuntzari buruzko Lege Organikoan sartzeak zenbait helburu dauzka. Lehendabizi, ikaskuntza desberdinak integratzea, formalak —arlotan edo gaitetan sartzen direnak— nahiz ez-formalak. Bigarrenik, ikasleei modua ematea beraiek ikasitakoa integratzeko, ikasketa horiek askotariko edukiekin uztartzeko eta eraginkorki erabiltzeko, egoera eta testuinguru ezberdinetan beharrezkoak zaizkienean. Eta, azkenik, irakaskuntza bideratzea, nahitaezkoak diren edukiak eta ebaluazio-irizpideak identifikatzea ahalbidetzen duenez.

Martxoaren 19ko 24/2007 Foru Dekretuak ezartzen du, batetik, Nafarroako Foru Komunitatean Lehen Hezkuntzako irakaskuntzek izan beharreko curriculumak, eta

bestetik, ikasleek hezkuntza-helburuak eta, beraz, oinarrizko gaitasunak eskuratu ahal izan ditzaten jarrita dauden curriculum-arloak. Arlo horietako bakoitzak gaitasun ezberdinei garatzen laguntzen die eta, bestetik, oinarrizko gaitasun bakoitza erdietsiko da zenbait gaitan eginiko lanaren emaitza gisa.

Nafarroako Parlamentuari buruzko Unitate Didaktikoan, curriculumeko zenbait gairen edukiak eta ezagutzak bideratzen dira, Hezkuntzaren Lege Organikoan ezarritako helburuetarako eta oinarrizko gaitasunak garatzeko lagungarri direnak.

Hori dela eta, interesgarritzat jotzen da Unitate Didaktikoko ikaskuntzak orientatzea eta eduki mota desberdinekin lotzea, eduki horiek modu eraginkorrean erabiltzea beharrezkotzat jotzen denean, eta haiek aplikatzea egoera eta testuinguru desberdinetako «egiten jakitearen» modu baten gisara:

- ikasgelako/ikastetxeko ingurune txikian
- herriko, kaleko eta familiako tarteko ingurunean
- Foru Komunitateko, Espainiako, Europako, munduko ingurune handian.

Nafarroako Gobernuak Hezkuntza Departamentuak helburu zehatzak ezartzen ditu Lehen Hezkuntzako ikasleentzako oinarrizko gaitasunak hobetzeari dagokionez, horrela modu bat eskaintzearen, Europako helburuak, nazionalak eta erkidego bakoitzarenak integratuta egon daitezkeen ikastetxe bakoitzaren helburu bereziekin, hezkuntza proiektuaren eta programazio didaktikoen barruan. Unitatearen prozesu didaktikoa eskumen horien ildoari jarraituko zaio.

Ikuspegi horretatik, oinarrizko gaitasunak unitate didaktiko honetan jasotzeak behartzen gaitu, batetik, galdegitera zein oinarrizko ikaskuntza nahi dugun jar dezaten ikasleek praktikan, eta, bestetik, zenbait lehentasun ezartzera ikaskuntza horien artean. Esate baterako, gaitasun batzuk beste batzuen aldean hobesten dira, hautaturiko ibilbidearen arabera. Honakoak dira ahalegin bereziz landuko diren gaitasunak:

- **Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna.**
- Matematika-gaitasuna.
- Jakintzarako eta mundu fisikoarekiko elkarrekintzarako gaitasuna.
- **Informazioaren tratamenduari buruzko gaitasuna eta gaitasun digitala.**
- **Gizarte- eta herritar-gaitasuna.**
- Gaitasun kultural eta artistikoa.
- **Ikasten ikasteko gaitasuna.**
- **Autonomiari eta ekimen pertsonalari buruzko gaitasuna.**

Nafarroako Gobernuak Hezkuntza Departamentuak honakoa ezartzen du Lehen Hezkuntzako ikasleentzako **oinarrizko gaitasunak hobetzeko planean**, PISA azterlanak gogoan hartuz, zeinek adierazten baitute eskola-giroa, klaseko diziplina eta ikasleentzako morala eta konpromisoa direla errendimenduari zerikusia argi eta garbia daukaten eskola-ingurune faktoreak: beharrezkoa dela trebetasunak garatzea elkarrekintza eraginkorrerako, komunikazio konstruktiborako, tolerantzia eta enpatia erakusteko eta estresa eta frustrazioa pertsona guztiek bete beharreko bizikidetasun-arau batzuekiko errespetuan oinarriturik kudeatzeko, aginpide arduratsuen eta elkarrekiko begirunearen bitartez.

Horrela, ba, Lehen Hezkuntzako etapari dagokionez, Hezkuntza Departamentuak honako ildo hauek izendatu ditu lehentasunezko hobekuntzarako:

- Hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna.
- Matematika-gaitasuna.
- Jakintzarako eta mundu fisikoarekiko elkarrekintzarako gaitasuna.
- Informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, eta
- hezkuntza-balioak.

Curriculumeko arloek osatzen dute helburu horiek erdieste aldera taxuturiko antolaketamarkoa. Baina curriculumeko arloetako lana ez da bide bakarra; halaber, ikasle-en partaidetzaren bitartez indartu daitezke, ikastetxeetako bizikidetasun-arauak egitean eta beste helburu batzuk ezartzean, berdintasun, herritartasun edo alfabetizazio digitalarekin loturikoak.

Azken batean, Nafarroako Parlamentuari buruzko unitate didaktiko hau abiarazteak helburu gisa dauka, Nafarroako Foru Komunitateko Parlamentuari eta erakundeei buruzko ezagutza sakontzeaz gain, gure gazteen prestakuntza-ibilbidea aberastuko duen ekarpena egitea:

- Familian sorturiko eta ikastetxeetan landuriko balioen arloko prestakuntza indartzea.
- Herritar-multzo aktibo eta arduratsu bat sortzeko langintzan laguntzea, toki-esparruaren eta esparru globalaren ikuspegietatik.
- Informazioaren eta komunikazioaren teknologietako tresnak erabiltzea norberaren irakaskuntza/ikaskuntza prozesuari uztarturik, informazioak bilatzeko, haiek prozesatzeko eta horrela ikaskideekin, ikastetxeekin eta Parlamentuarekin berarekin nahiz beste gizarte-esparru batzuekin komunikatuta egon daitezen lortzeko.

Honako taula honetan zehazten da zein diren landu beharreko gaitasunak eta zer zeri-kusi daukaten gaiekin:

ARLOEK LEHEN HEZKUNTZAKO OINARRIZKO GAITASUNEN GARAPENARI EGINIKO EKARPENA

	1. HIZKUNTZA KOMUNIKAZIOA	2. MATEMATIKA GAITASUNA	3. NGURUNE FISIKOA EZAGUTZEA ETA HAREKIKO ELKARREKINTZA	4. INFORMAZIOAREN TRATAMENDUA ETA GAITASUN DIGITALA
INGURUNEAREN EZAGUTZA	<ul style="list-style-type: none"> Nafarroako Parlamentuari buruzko eduki historiko eta herritartasunekoari dagokion berriazko hitz-sorta. Ahozko eta idatzizko testu historiko, argibidezko, azalpenezko eta argudiozkoen ulermena eta adierazpena. Sintesiak eta txostenak egituratzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Lanabes matematikoak testuinguru esanguratsuetan erabiltzea: neurriak, eskalak, taulak, grafikoak... 	<ul style="list-style-type: none"> Nafarroako Parlamentuari buruzko mapa eta hiru dimentsioko planoen eta espazioen interpretazioa. Gizartearen funtzionamenduari buruzko ulermena, ikasleengandik hurbil dauden erakundeen analisis oinarrituta. familia, ikastetxea, udaletxea, elkarteak... Estatuko eta autonomia erkidegoetako gobernu erakundeetarako hurbilketa: haien funtzionamendu eta antolamendua, problemak konpontze aldera. 	<ul style="list-style-type: none"> Bitarteko informatikoak eta Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtuala modu arduratsuan erabiltzea: historiari eta herritartasunari buruzko informazio-emaile eta Nafarroako Parlamentuko bizitzari eta zereginen buruzko ezagutza berrien iturburu diren aldetik Beste lankidetzan- eta ikaskuntza-guneekiko lan-taldea: foru parlamentariekin, beste ikastetxe batzuetako taldeekin, Gubernuz Kanpoko Erakundeekin, eta abar.
MATEMATIKA	<ul style="list-style-type: none"> Lengoaia matematikoa adierazpide arruntean doitasunez txertatzea. Arrazonamendu eta prozesuen ahozko deskribapena. 	<ul style="list-style-type: none"> Ikasgelaz kanpoko erabilgarritasun praktikoa azpimarratzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Ingurunea ulertu eta erabiltzea: elementu espazialak eta neurketakoak erabiltzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Zenbakiak, grafikoak eta estatistikak erabiltzea (Bloke berezia).
HIZKUNTZA ETA LITERATURA	<ul style="list-style-type: none"> Komunikazio-testuinguru ezberdinetan gizarte-erabilera azpimarratzea Interneten informazioak bilatzea Testu idatzien ulermena. Testu idatzien produkzioa: iritziak nola adierazi. 			<ul style="list-style-type: none"> Testu-tratamendurako eta komunikazio digitalerako oinarrikoak diren lanabesen ezagutza.
ATZERRIKO HIZKUNTZA	<ul style="list-style-type: none"> Komunikazio-gaitasuna osatu eta aberasten du. Espainiako eta Europako beste eremu batzuetarantzko ikuspegia zabaltzen du. 			<ul style="list-style-type: none"> Komunikazio globala; beste hizkuntza batzuetan dagoen informazioa erabili ahal izatea.
HEZKUNTZA ARTISTIKOA	<ul style="list-style-type: none"> Lan-prozesuen deskribapena; ideien, argudioen eta irizpenen trukaketa. Ikono-lengoaiari dagokionez, irakurketa- eta komunikazio-ahalbideak ugaritzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Formak eta posizioak espazioan erabiltzea. Denbora-kontzeptuen erabilera. Obra eta ekoizpenen analisis matematikako terminoak erabiltzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Mundu fisikoa, bere elementuak eta nolakotasunak lantzea eta aztertzea; manipulazioa eta birsorkuntza. Ingurune fisiko atsegina sustatzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Lanabes eta baliabide digitalak erabiltzea ikono-, arte-, soinu- eta ikusizko ekoizpenetan. Informazioak helarazi eta trukatzeko Parlamentuko jarduerak eta esperientziak buruz, Nafarroako Parlamentuaren historia eta eginkizunei buruz, eta abar.
GORPUTZ-HEZKUNTZA	<ul style="list-style-type: none"> Pertsonen arteko komunikazio-egoeren aniztasunaren arloko hitz-sorta berriazkoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Formak eta posizioak espazioan, neurketetan eta estimazioetan erabiltzea. Denbora-kontzeptuen erabilera. 	<ul style="list-style-type: none"> Espazio eta denboraren hautematea eta haiekiko elkarrekintza. Ariketa fisikoa eta osasuna. Aisialdiaren erabilera. 	<ul style="list-style-type: none"> Osasunari eta gorputzaren irudiari kalte egin ahal dioten publizitate-mezuen irizpen kritikoa.
HERRITARTASUNERAKO HEZKUNTZA	<ul style="list-style-type: none"> Argudiaketa eta eztabaida: entzuten dut, aztertzen dut eta adierazten dut. Ikuspegia zabaltzen dut jakintza-arloan eta beste pertsona batzuekin lan-dinamikak elkar harturik. 			<ul style="list-style-type: none"> Interneteko erabileren irizpen kritikoa: ezagutzarako eta pertsonen arteko partaidetzarako lanabes gisa, balioak eta jakintzak sakontzeko, versus lanabes horien erabilera negatibo eta arduragabea.

5. GIZARTE GAITASUNA ETA HERRITAR GAITASUNA	6. GAITASUN KULTURAL ETA ARTISTIKOA	7. IKASTEN IKASTEAK	8. AUTONOMIA ETA EKIMEN PERTSONALA	
<ul style="list-style-type: none"> Nafarroako elementu historiko eta kulturalen identifikazioa. Nafarroaren historiako eraldaketa garrantzitsu batzuk ezagutzen jakitea Ikerketa sinpleak, Foruaren, Hobetzearen, Nafarroako erakundeen eta abarren historiako nondik norakoekin zerikusia dutenak. Bizikidetasuna eta tolerantzia klasean, familian eta «kaleko» eremuetan Bizi garen tokiko errealtatearen eta gizarte-aniztasunaren ulermena. Konstituzioaren eta Giza Eskubideen errespetua Gizarte-bizitzan partaidetza aktiboa izatea: balio demokratikoak, herritarren betebeharrak, askatasunen begirunea eta abar. 	<ul style="list-style-type: none"> Ondare kulturalaren eta egitate artistikoen ezagutza, aniztasunaren ikuspuntutik. Kultur eta arte aniztasunaren eta era guztietako adierazpide artistikoen estimua. 	<ul style="list-style-type: none"> Albabetizazio digitala: testuen prozesamendua eta Internet. Informazioa bilatzeko, sailkatzeko, aztertzeko eta laburbiltzeko estrategiak eta teknikak garatzea, laburpenak, eskemak eta mapa kontzeptualak erabiliz, webquestak eginez eta abar. Prozesuak laburbildu eta azaltzea, ikasten ikasteko eta besteekin partekatze lanabes gisa. Lankidetzeta-lana gainerakoekin ikasteko, eta nork bere burua ebaluatzeko gaitasuna. 	<p>Ingurunean moldatzea, prozesuak planifikatu eta horiei ekiteko elkar hartzea, erabakiak hartzea.</p>	<p>INGURUNEAREN EZAGUTZA</p>
<ul style="list-style-type: none"> Estrategia pertsonalak erabiltzea problemak ebazteko, estrategia horiek besteren estrategiekin alderatzea, lan-taldean aritzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Ezagutza matematikoa, kultur balio gisa. ekoizpen artistikoen geometria, prestaketa eta analisia. 	<ul style="list-style-type: none"> Lanabes eta euskarri matematikoko erabiltzea. Autonomia, iraunkortasuneko jarrera eta saiatutasuna. Berbalizazio-prozesua 	<ul style="list-style-type: none"> Problemak ebaztea: ulermena, plangintza, baliabide-kudeaketa eta ebaluzioa. Ekimena eta konfiantza. 	<p>MATEMATIKA</p>
<ul style="list-style-type: none"> Oinarrizko hizkuntza, pertsonen arteko komunikazio eta elkar aberasterako, besteengana irekitzeko eta besteekiko ulermenerako. 	<ul style="list-style-type: none"> Hizkuntza, funtsezko elementu kulturala. Irakurketa eta Literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> Ulermeneko irakurketa eta idatzizko adierazpidea lantzea, irizpide ezberdinei jarraituz. Mintzairaren barne-funtzioa: errealtatea adierazteko bitarteko gisa, pentsamenduaren egitura gisa eta jardueraren orientabide gisa. Sentimenduen komunikazioa, emozioen erregulazioa 		<p>HIZKUNTZA ETA LITERATURA</p>
<ul style="list-style-type: none"> Kultur eduki berriak eskuratu ahal izatea: beste kultura batzuk ezagutzeko eta beste pertsona batzuekin erlazionatzeko interesa. Beste kultura batzuk aintzakotzat hartu, onartu eta errespetatzea; tolerantzia eta integrazioa. 	<ul style="list-style-type: none"> Metahizkuntzazko gogoeta. 	<ul style="list-style-type: none"> Ordezko lanabesa, norberaren bilakabiderako. 		<p>ATZERRIKO HIZKUNTZA</p>
<ul style="list-style-type: none"> Lan-taldea, lankidetzeta, erantzukizuna eta arau eta jarraibideei men egitea. Materialak eta eremuak zaintzea. Begirune eta ulermenezko jarrerak, ekoizpen eta lanen aurrean. 	<ul style="list-style-type: none"> Azpiarratzea kode ezberdinak jakitearen eta haien teknika eta baliabideak erabiltzearen garrantzia. Bestelako adierazpide batzuk aintzat hartu eta errespetatzea. 	<ul style="list-style-type: none"> Behaketa, miaketa eta ikerketa; aukeren eta soluzioen bilaketa. Prozesu-plangintza eta protokolo-jarraipena. Zailtasunen aurrean lana eta gainditze-ahalegina egitea. 	<p>Era guztietako lengoia artistikokoak erabiliz norberaren ideiak adierazteak sustagarri gisa eragiten du ekimen, irudimen, originaltasun eta asmamenean.</p>	<p>HEZKUNTZA ARTISTIKOA</p>
<ul style="list-style-type: none"> Bizikidetasuna, lan-taldeko lankidetzeta, araukikoko begirunea, aniztasunaren estimua, ahalbideak eta mugak aintzat hartzea. Gatazkak elkarriketaren bidez ebaztea. 	<ul style="list-style-type: none"> Betiko joko, kirol, dantza eta abarren ekarpen kulturala... Kiroletako fenomeno ikuskitzen gisa. Kiroletako indarkeriaren inguruko gogoeta kritikoa. 	<ul style="list-style-type: none"> Mugimendu-aukerak ugaritzea. Nork bere burua, gaitasunak eta mugak ezagutzea; autokonfiantza. Lan-talde barreneko lankidetzarako baliabideak. 	<ul style="list-style-type: none"> Autonomia, erabakiak hartzea, iraunkortasuneko jarrera, nork bere buruaren mugak gainditzea... Jardueren antolaketa kolektiboa 	<p>GORPUTZ-HEZKUNTZA</p>
<ul style="list-style-type: none"> Herritarren parte-hartzea. Gizarte demokratiko batean bizitzeko trebetasunak eskuratzea, askatasun eta erantzukizunez eta gatazkari aurre eginez elkarriketa, tolerantzia eta errespetuaren bitartez. 		<ul style="list-style-type: none"> Trebetasun sozialak eta koordinaziorako nahiz lan-talderako jardunbideak bereganatzea. Norberaren ideiak eta iritziak besteekin kontrajartzea, arrazoiketa, elkarriketa eta eztabaidaren bitartez; problemak eta soluzioei buruzko jarrera erabakitzea; sintesia eta adostasuna; besteekin baterako erabaki-hartzea. 		<p>HERRITARTASUNERAKO HEZKUNTZA</p>

Gaitasunei buruz aritzean zehazturiko ekintza horiek guztiek badaukate zer edo zer komuna:

- Egiten jakiteko ahalmena ematen dute; hots, bizitzan gainerako pertsonekin izaten diren problemaei jakintzak aplikatzeko ahalmena.
- Askotariko testuinguruei egokitzeko moduko ekintzak dira: familia, ikasgela, aisiako lekuak, lan eremuak eta abar.
- Izaera integratzailea daukate, eta ezagutzak, prozedurak eta jarrerak biltzen dituzte.
- Aukera ematen dute ikaskuntzak eduki mota desberdinekin integratzeko eta erlazionatzeko, modu eraginkorren erabiltzeko eta egoera eta testuinguru desberdinetan aplikatzeko.
- Bizitza osoan zehar ikasi, berritu eta mantendu behar dira: etengabe eguneratzen ari den ikasketa.

Gune horietako bakoitzak prestakuntza-ekintza zehatz bat du beharrezkoa. Adimenak ez dira besterik gabe garatzen, baizik eta ikasleek gara ditzaketan adimenetako bakoitzean berariaz jardunez. Beraz, esperientzia indibidualak sustatu behar ditugu, gaitasunak garatzeko eta haiek aplikatzen jakiteko.

Ikerketek erakusten dute herritarrek elementu kognitiboak badauzkatela: ikasleek eta gazteek gutxieneko informazio ulergarria behar dute, demokrazia zer den eta egitura demokratikoen maila guztietan nola funtzionatzen duten jakiteko. Montané eta Beernaertek¹ adierazten dutenez, ulermen hori errazago lortzen da pertsonengandik hurbilen dauden egitura demokratikoen bitartez; alegia, familiaren eta ikastetxearen ingurune txikian eta tokiko erkidegoaren tarteko ingurunean, landan edo hirian, auzoan edo hiri-erdigunean.

Eskoletako curriculum-garapenetan beste erronka bat sortzen da, demokraziaren, erakundearen eta balio demokratikoen faktore kognitiboa sormenez sustatzeko. Espero dezagun unitate didaktiko honen garapenak horretarako bidea ematea.

---

¹ M. Montané eta Y. Beernaert, *Hacia una ciudadanía activa. Jóvenes del mundo en conexión*. Fórum Universal de Culturas- Bartzelona, 2004.

3.1. Jarrerak eskolan

Nola irakatsi balioak eta jarrerak ikastetxean?

UNESCOren Etika Unibertsalaren proiektuak XXI. mendeko gizarte globalerako oinarrizko printzipio etikoak identifikatzen ditu, problema globalen eabazte-lanetan gizateriari lagunduko dioten ideiak, balioak eta arauak sustatzearen bidetik. Printzipioetako bat da ezein kultura ez dela posiblea agintarientzako gidalerroak izanen diren ideia eta balio komunetan oinarrituriko adostasun batera iritsi gabe. Guk gehitu nahi dugu ezen, agintarientzat ez ezik, hezkuntzako arduradunentzat ere behar dutela gidalerro horiek izan. Herritartasun-balioen esparruak biltzen du, bere barrenean, unitate didaktiko honek dituen muin garrantzitsuetako bat.

Horrelako balioen adibide liriteke herritartasun aktibo baterako balioak, hala nola irekitasuna eta elkarrekin mintzatzen ikastea, ongiaren nozioa, guztion ongia errespetatzea, nor bere burua eta besteak errespetatzea, sexu edo arrazaren arabera bereizketarik egin gabe, eskubide eta erantzukizun indibidualak, ahulenak direnentzako laguntza gisa ulerturiko justizia, egiazaletasuna, leialtasuna, bakean eta indarkeriarik gabe bizitzeko eskubidea, giza duintasuna eta abar.

Beraz, kontua ez da soilik Nafarroako Parlamentuaren historiarekin eta legegitza-ekoizpenekin zerikusia daukaten informazio edo gai asko aintzat hartzea. Horrek balio dezake ikasleak informazioei hurbiltzeko. Baina, argi eta garbi, **irakaskuntza-metodoak** dira prestakuntzaren ikuspegitik haiengan arrastorik handiena utziko dutenak. M. A. Zabalza² irakasleak adierazten duen bezala, nekez lortuko dut nire ikasleei errespetu, tolerantzia eta bizikidetasunaren egiazko kontzientzia bat transmititzea, lantzen ditugun edukiak oso aberatsak eta eguneratuak izanik ere, baldin eta nire irakaskuntza-metodoak ildo berean ez badaude prestakuntza-helburu horrek mentalitatearen eta besteekiko jarreraren ikuspegitik daukanarekin: nor bere buruari galderak egitea bere portaerari buruz eta, oro har, pertsoneri buruz; jarrerak gainerako herritarrentzat dituzten ondorioei buruz; Parlamentuaren proiektuak ezagutzera arretaz hurbiltzea (Lan-irtenaldia oso garrantzitsua da).

Eskolako **giro instituzionala** bera ere oinarrizkoa da: ezin pentsatuzkoa da ezen, ikastetxe batean agintekeriazko lan-giroa nagusitzen denean, edo lan-giro garrantza edo inkomunikaziozkoa, inola ere lortuko denik taxuzko prestakuntza eta partaidetza, hobekuntzarako ahalegin-sinergia, erabaki kolektiborik hartzea, eta abar. Ikastetxeko barne **ethos**arekin kontraesanean suertatzen da, azken batean, mezu hori.

Idea orokor horrekin batera, eta horrez gain, esan behar dugu **berariazko teknikak** badaudela, jarrerak lantzeari dagokionez. Trebetasun sozialak praktikan jartzea lan kooperatiboetan, bai eta zenbait jarrera indartzeko teknikak ere, zailtasunei aurre egiteko esfortzua eta «autolaguntza» irakatsiz zenbait jarrera sendotzen dituztenak, edo klasekide guztien artean eginiko «kontratuen» bitartez bizikidetasun-problemen aurrean taldearen erantzunak indartzen dituztenak, teknika aipagarri horien adibideak dira.

Eta gero, **gogatzea** dago, mekanismo didaktiko aproposa. Gogatzeak **sedukzio**-osagai bat dauka. Herritar aktiboentzako prestakuntzaren esparruan, gogatzeak zerikusi

² Miguel Ángel Zabalza Beraza, *Ambiente y Educación*, CENEAM. Valsain, 2007.

handia dauka, halaber, ikasleei beraiantzat garrantzitsuak diren pertsonen edo pertsonaien mota jakin batekin topo egiteko ematen dizkiegun aukerekin. Hots, lidergo positiboa daukaten beste gazte batzuekin, edo politikari, kazetari, kirolariek...

Oraintsuko zenbait autore prestigiodunek azpimarratu egin dute beharrezkoa dela irakaskuntzaren dimentsio moralari lehentasuna ematen segitzea. Balio jakin batzuekiko konpromisoa (giza eskubideak eta demokrazia, aukera-berdintasuna, justizia soziala, egia eta errealismoa, lagun hurkoa aintzat hartzeko modu gisa ulerturiko maitasuna, langiletasuna, udalerrri-esparruko bizitzak Europaren eta mundu globalizatuaren esparruko dimentsio bat edukitzeari buruzko kontzientzia, edo gizartea hobetzeko asmoz zerbitzu emateko jarrera) agertzen da, hain zuzen ere, herritartasun-balioetan ongi oinarrituriko irakaskuntzaren osagai funtsezko gisa Hargreaves-ek (2001)³ nabarmenarazi nahi duen erliebe geografiko horren osagaien artean.

Irakasle bakoitzaren estilo didaktikoa, M. A. Zabalzak errepikatzen duenez, balio moralen arragoa bat baizik ez da; hots, bertutez eta printzipioz osaturiko multzo bat, azken batean halako irakaskuntza-giro berezia sortzen dutenak non, bertatik abiatuta, ikasleek beren trebakuntza pertsonala, demokratikoa eta herritarra erdietsi ahalko baitute. «Nafarroako Parlamentuko bizitza» ikertzeari ekiten diogunean, jarrera kartsuz aritzea abantaila bat da balio etiko, moral eta gizatiarren eta herritartasun-portaera aktiboen arragoa hori osatzeko.

Azken batean, gure gazteen giza errealizaziorako jarreraren eta balio demokratikoen bizipena eta barneratzea ahalbidetze aldera ikasgelan jokoan jartzen ditugun metodoak erabakigarriak dira.

Gaitasunak (eta horiei begira unitate didaktiko honetan aurkezten diren ikasketa-prozedurak eta jarrerak) ez dira berez ikasten; aitzitik, metodologia jakin bat behar dute, ageriko asmo bat duena: aktibatzen diren oinarrizko estrategiak irakastea. Hori helburu saihestezina da ikasleek egiten dituzten jarduerak programatzeko.

Lanaren parte bat klaseko kolektiboak aldi berean eta indibidualki egin dezake. proiektuaren hasierako jarduerari dagokiena. Alegia: unitatearekin lortu nahi denari buruzko azalpena, testu hautatua irakurtzea, aurretiko ideiekin zer lortu nahi den, hasierako mapa kontzeptuala, Nafarroako Parlamenturako Lan-irtenaldia eta talde-koebaluazioa.

Beste partean, gehienez bizpahiru pertsonako taldeetan ikasketa kooperatiboa egitea proposatzen da, ordenagailua erabili ahal izan dezaten ikerketa errazak egiteko, Ikasgela Birtualaren eta ariketetan iradokitzen dituzten ikus-entzunezko baliabi-

3.2. Metodologia

3.2.1. Gaitasunak garatzea

³ Hargreaves, A., *Emotional Geographies of Teaching*. Teacher College Records, 2001eko abendua, 1056-1080. orrialdeak

deen bitartez. Ikasleei lan-autonomia handiagoa ematen die horrek; dena dela, irakasleek adieraziko dute zein diren helburu nagusiak eta autoebaluazio-irizpideak.

Unitateko ariketa hauek aurrera eramateko metodologiaren ardatza da Ikasleen Lan-koadernoan edo Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtualean iradokitako ikerketa-ildoen arabera jarduera gauzatzea.

Oro har, horrek esan nahi du eginen ditugun ariketa didaktiko gehienak eskema orokor honen arabera izanen direla:

- a) Lan-talde bakoitzak jorratuko duen problema edo gaia identifikatzea.
- b) Informazio-bilketa (datuak edo laginak identifikatu eta erregistratzea).
- c) Informazio-prozesatzea (sailkapen, analisi eta irudikapenak).
- d) Lanak klasean aurkeztu eta emaitzak eztabaidatzea.
- e) Ondorioak eta ekimen-proposamenak ikastetxeari, guraso-elkarteari, udalari, Nafarroako Parlamentuari, beste ikastetxeei eta abarri dagokienez.
- f) Ebaluazioa: norbanakoarena eta koebaluazio orokorra.

3.2.2. Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtualaren bitartez ikasketa antolatzea

Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtualaren bitartezko ikasketaren antolaketari buruzko planteamenduak oinarritzko edukien programa bat dakar; irakasleek programa hori inspirazio-bide izanen dute ikasleek banaka edo taldean egin beharreko ariketak planifikatu eta eraikitzeke langintzan murgiltzeko.

Kontua da:

- Ikasleek praktikan jar ditzatela **Informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala** deritzon gaitasunean oinarrituriko ikasketa-estrategiak, halako moduz non, bitarteko informatikoak eta Ikasgela Birtuala arduraz erabiliz, «Nafarroako Parlamentuko bizitza» delakora hurbildu ahal izan daitezen, eta horrekin bat, bere historia ezagutu, eta bere funtzionamendua, jokabide demokratikoak eta aldarrikatzen diren herritartasun- eta demokrazia-balioak ere bai.
- Bestalde, Ikasgela Birtuala erabiliz, «ikasten ikasteko» gaitasuna baliatzen da, horrek alfabetizazio digitala ahalbidetzen baitu: testu-prozesatzea eta Internet; informazioa bilatzeko estrategiak eta teknikak; Wordeko dokumentuak egitea; Powerpoint bat prestatzea sailkapen, analisi eta sintesiak jasotzeko; laburpenak, eskemak, mapa kontzeptualak egitea; webquest-prestaketa; bideo edo irudi-sekuentzia bat sortzea; hitz-karpetak; testu-bildumak; liburu-fitxak; edo esaldi demokratikoen eta herritartasunerako balioen agenda.
- Halaber ahalbidetzen du prozesuak eta eztabaidak laburbildu eta azaltzea (adibidez, problema bati, giza eskubideei edo Nafarroako Parlamenturako

Lan-irtenaldiari buruz), ekiten eta gainerakoekin konpartitzen ikasteko bitarteko gisa.

- Azkenik, suspertu egiten du lankidetzalana eta besteekin elkar ebaluatzeko gaitasuna.

Oinarrizko edukien programa honetan, gutxieneko ariketa batzuk aipatzen dira, Nafarroako Parlamentua aztertzean funtsezkoenak diren galderei erantzuteko balio dutenak:

- non dago?
- nork osatzen du?
- zertarako?

Mailarik altueneko helburuetan sartzen da informazioaren eta komunikazioaren teknologien bitartez ezagutaraztea lanak, gelan edo taldeka eztabaidatzea eta irakasleek iradokitako ikerketak eta sakontze-lanak egitea, eta lan horiek beste ikastetxe batzuekin trukitzea; halaber, egindakoa Nafarroako Parlamentura igortzea edota familiei, gurasoen elkartei eta beste gela batzuetako ikasleei aurkeztea, adierazpide eta amaierako emaitza gisa; hau da, behar diren gaitasunen araberako garapen praktikoa.

Estrategia orokor moduan, komeni litzateke irakasleek ikasleekin jarduteko hiru ekintza-ildo ezartzea:

- Zenbait informazio eta irakasleek gidaturiko jarduera, talde handian. Esate baterako: testu hautatuari buruz; lan hori dossier pertsonaletan eginen du norberak; halaber, prestaketa-lan bat egitea Nafarroako Parlamenturako irtenaldia egin aurretik, irtenaldian zehar eta ondoren ere bai, irtenaldiko datuak antolatuz. Hezkuntza-beharrizan bereziak dituzten ikasleei berariazko gidaritza eginen zaie.
- Beste ariketa batzuk, zeinetan ikasleek lan eginen baitute irakasleen erdizkako laguntzarekin. Gutxieneko ariketa gisa aurkezten direnak izan daitezke. Ikasleek, nork bere kasa edo taldeetan, informazio-bilaketarako eta erantzunak osatzeko jarrera bat garatzea, horretarako erabiliz liburutegiko hedabideak (prentsa), entziklopediak, liburuak, atlasak, DVDak eta Internet nahiz Ikasgela Birtualeko baliabideak.
- Azkenik, erronka-mailarik altueneko jarduerak. Ikasleei nahikoak ez diren ariketak eta informazioak aurkeztea, halako moldez non gaitasun handienekoak diren ikasleak behartuta egonen baitira, nor bere kasa edo taldean, modu autonomoan informazio-iturri alternatiboetara jotzera, hala nola liburutegira, Internetera edo Nafarroako Parlamentuaren Ikasgela Birtualera, informazioak egiaztatzeko edo lanak sakontasun handiagoz egiteko. Horrekin lortu nahi da ikasleak ohitzea askotariko iturriak aintzat hartzen, erdietsi nahi duten helburuarekiko egokitasunaren arabera informazioak bereizten, iturriaren beraren egokitasuna neurtzen eta iturri horietan oinarrituz egin duten lanaren kalitatea ebaluatzen.
- Ariketaren baten eduki gisa ezartzea elkarrizketak, solasaldiak edo hitzaldiak politikari, parlamentari edo kirol-arloko liderrekin, edo nolabaiteko

gizarte-eragineko bestelako pertsonekin. Xedea da elkarrizketa edo solasaldi horien bitartez indartzea lanarekiko ardurazko jarrerak, helburu bat lortzeko ahalegina, askatasunaren zentzua eta ezberdinak diren iritzi, izaerekiko errespetu eta tolerantzia.

Klasean gauzatzen da demokraziarik handiena, aktiboki, autonomiaz eta arduraz ikas-terko egintzan. Ezagutzak, prozedurak eta trebetasunak, balioak eta portaera-arauak ez dira berezkoak: berariaz txertatu behar ditugu programazioan, ikasleek praktikaren bitartez barnera ditzaten, gaiari buruzko diskurtso teorikoak baino lehenago.

3.2.3. Lanen aurkezpena

«Ekiten ikasi beharra» erronka gisa ipintzen digun gaitasuna landuz, ikasleek ariketa guztiak honelakoetan gauzatzeko aukera daukate:

- Idatziz.
- Ikonoen bidez.
- Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiliz (Word dokumentuak, bideoak, PowerPoint eta abar).

Ikerketak euskarri ezberdinetan aurkez daitezke:

- ohiko koadernoetan,
- DIN A4 edo DIN A3 motetako paperetan
- kartoi meheetan
- argazki-sekuentzietan
- itxiera-mapa kontzeptualetan
- Kraf paperezko zerrendetan eta abarretan prozesuak adieraziz.
- Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiliz (Word dokumentuak, bideoak, PowerPoint eta abar).

Unitate didaktiko honen bitartez sakon aztertu nahi da zer den Nafarroako Parlamentua, zer eragin duen Nafarroako Foru Komunitateko pertsonentzat, eta zer inplikazio eta konpromiso hartzen dituzten herritarrek demokrazian gauzatzekoa den bizitza-proiektu bati dagokionez.

Helburua da ikasleek modu autonomoan ikerketa-prozesu simple batean parte har dezatela, Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtualaren bidez, eta euskarri ezberdinetan gara dezatela: paperezkoak, informatikoak edo irudi bidezkoak. Betiere, informazio horiek Espainia, Europa eta mundu osoko beste eremu batzuetakoekin erkatu behar dituzte.

Iruñera Nafarroako Parlamenturako Lan-irtenaldia egitea proposatzen da. Baliabide horrek zenbait strategiaren garapena jokoan jartzen du, honelako gaitasun eta trebetasunak sendotzeko: begiratzen ikastea, informazioak jasotzea, landa-idazpenen teknikak eta krokisak egiteko ohitura hartzea, elkarrizketak egitea, argazkiak ateratzea eta abar, eta Nafarroako Parlamentua bertatik bertara ezagut dadin erraztea.

Helburuak honakoetan gauzatzen dira:

- Σ• Nafarroako Parlamentuaren Ikasgela Birtualaren bitartez, Internet erabiltzea, eta trebetasuna hartzea ideia nagusiak biltzen diren informazioak bilatzen, jasotzen eta proposatzen jakiteko, garrantzia duena eta ez duena bereiziz.

- Σ• Nafarroako Parlamentuaren eginkizunei eta bizitzari buruzko informazioak prozesatzea, egindako sailkapenak eta analisiak modu grafikoan eta ikonoekin irudikatuz: dosierak, DIN A3 formatuko liburuak, Worden eginiko txostenak, webquestak eta abar.

- Σ• Ulermena landuz, Parlamentuaren edo haren antzekoen historiari buruzko zenbait testu eta iturri irakurtzea eta kritikoki aztertzea, gertakari baten zergatiak eta ondorioak bereizteko gaitasunez; problema baten aurrean proposamen eta planteamendu ezberdinak egitea.

- Σ• Taldearen baitan «lan-maketa» bat planifikatzen jakitea, ikerketa-sintesi-azalpen-prozesu bat garatze aldera: «Arazo, ekintza zibiko, bizikidetasun-arazo, arazo sexista edo generoko indarkeriako arazo baten aurrean izan daitezkeen ikuspuntuak buruz ikertuko dugu...» eskuragarri ditugun iturriak erabiliz: egunkariak, liburuak eta esku-orriak, Internet; kanpoko pertsonen, politikariren, GKE-en, agentzien, Nafarroako Gobernu Departamentuaren edo Nafarroako Parlamentuaren eginiko kontsultak.

- Σ• Estimatu-, begirune- eta bizikidetasun-jarrerak sustatzea, beste pertsona batzuen bizitzako espazioa, baliabideak eta formak direla eta.

- Σ• Klaseko «kontratuan» adostutako arauak errespetatu eta betetzea: Parlamentuko lan-irtenaldian kontaktua daukagun pertsonekin (autobusean, kalean, Parlamentuan eta abarretan).

- Σ• Ikasgela Birtuala, foroak, gailu informatikoak, argazki nahiz ikus-entzunezko kamerak, lan-materialak eta erakusgailuak modu arduratsuan erabiltzea.

- Σ• Talde-lanetan parte hartzea eta txoko bat girotzea: «Ikasleen Kontseilua», sormenezko errealizazio kiritikoekin, landutako eta ongi aurkeztutako proposamenekin; ongi aurkeztuko dira, eta gauzatu ere interesez, gustu onez eta hobetzeko asmoarekin gauzatu dira. Eginiko lanaz harro sentitzea.

- Σ• Ekintza kolektiboak hobetzen ikastea, koebaluazioa abiapuntutzat hartuta.

Hiru eduki mota ikasiz (kontzeptuei, prozedurari eta balioei buruzkoak) eta ikerketa-proiektu txikiekin jarduerak praktikan gauzatu ahalbidetu egiten da bizitza-proiektu demokratiko bati buruzko ikasketa mamitsua egitea.

Eduki kontzeptualak egituratzen dira **pertsonen** protagonismoa ardatz gisa harturik:

- Nafarroako Foru Komunitateko eta Espainiako Erresumako erakundeak, haien antolaketak eta ardurak.
- Parlamentuaren historiarekin zerikusia daukaten giza ekintzak eta gertakari historikoak.
- Gizarte demokratikoan protagonista diren eta herritartasun aktibo baterako eragile diren pertsonak.

Prozedurak, trebetasunak eta abileziak egituratzen dira **ikerketa-faseak** ardatz gisa harturik.

Jarrerak honakoetan gauzatzen dira:

- Talde-lanean materialak zaindu eta errespetatzea, lankidetasunez jardutea eta arauak betetzea.
- Internet eta Parlamentuko ikasgela birtuala arduraz erabiltzea, eta lan indibidualak nahiz talde-lanak langiletasunez eta txukuntasunez aurkeztea euskarri informatikoan.
- Herritarren eguneroko bizimoduaren alderdi zehatzak hobetzeko konpromiso pertsonalak eta taldekoak.

5.1. Egitateak eta kontzeptuak

- Nafarroako Parlamentua kokatu eta deskribatzea.
- Hauteskundeak: Nafarroako Parlamentuaren eraketa.
- Nafarroako Parlamentuaren osaera.
- Barne funtzionamenduko arauak.
- Nafarroako Parlamentuaren eginkizunak: gobernu-jarduera kontrolatzea, legegintzako eta ekonomiko nahiz finantzarioa.
- Arauak eta legeak: Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO) eta Estatuko Aldizkari Ofiziala (EAO).
- Nafarroako Gorteen jatorria eta bilakaera.
- Nafarroako Foru Komunitateko beste erakunde batzuekiko harremana.
- Espainiako beste erakunde batzuekiko harremana.
- Europako Parlamentua.
- Demokrazia. Askatasuna, berdintasuna eta solidaritatea.

5.2. Prozedurak, teknikak eta trebetasunak

IKUSTEN JAKITEKO gaitasunekin zerikusia dutenak:

- Zentzumen anitzeko hautematea, Nafarroako Parlamenturako Lan-irtenaldien bitartez erakundearen egoitzaren kanpoaldeko ezaugarriak, ingurua eta barnealdeko aretoak identifikatzera iritsi ahal izateko: sarre-
ra, Osoko Bilkura, Mahaia, Batzordeak...
- Irudiak ikustea bideoen, Ikasgela Birtualaren edo bestelako dokumen-
tuen bitartez.

DOKUMENTAZIOA ESKURATZEN JAKITEKO gaitasunekin zerikusia dutenak:

- SITNaren, hiriko planoen edo bestelako baliabideen bitartez kokatzea Nafa-
rroako Parlamentua dagoen lekua, bai eta inguruetako eraikin aipagarrienak
ere (Nafarroako Gobernuaren egoitza, Baluarte, San Nikolas eliza, eta abar).
- Ikasleekin adosturiko estrategia orokorrak planteatzea, Lan-irtenaldian
informazioak biltzeko: gutunen, posta elektronikoko mezuen, webguneen,
posta-txartelen, argazkien, prentsa erabiltzearen, dokumentuak prestatze-
aren eta abarren bitartez.
- Pertsona muntadunei elkarrizketak egitea: politikariak, herriko alkatea, kiro-
lariak, kazetariak, aitona-amonak, zaharrak, arlo ezberdinetako arduradu-
nak...
- Gaurkotasunezko gai eztabaidatsu bati buruzko solasaldia antolatzea.
- Honakoak erabiltzea: ikasgelako eta ikastetxeko liburutegia, atlasak, argaz-
kiak, bideoteka eta DVDak, eta irakasleei laguntzeko zentroetako, Nafarro-
ako Gobernuko departamentuetako edo Nafarroako Parlamentuko baliabi-
deak.

SAILKATZEN, ERLAZIONATZEN ETA ZENBATESTEN JAKITEKO gaitasunekin zerikusia dutenak:

- Lan-irtenaldian ikusitako elementuak sailkatzea, emandako irizpideei jarrai-
kiz: Nafarroako Parlamentuko eremu garrantzitsuak eta haien eginkizunak.
- Landutako kontzeptu eta prozedura batzuk sailkatu eta zerrendatzea.
- Honakoei buruzko hitz-sorta esanguratsuen panel bat antolatzea: Parlamen-
tua, demokrazia, eskolako bizikidetz...

ANALIZATZEN JAKITEKO gaitasunekin zerikusia dutenak:

- Irakurketa- eta analisi-lanak, albiste, testu, grafiko eta egitate edo proble-
mei buruzkoak.
- Lan-irtenaldian jasotako irudien analisisa: argazkiak, informazio estatiko
edo dinamikoak.

INFORMAZIOA GRAFIKOKI IRUDIKATZEN JAKITEKO gaitasunekin zerikusia dutenak:

- Krokisak egitea, horretarako euskarrietatik abiatuz (planoak, argazkiak, marrazkiak...), honakoei buruz: eginiko ibilbideak, ikerturiko espazioak, mapak eta abar.
- Osoko Bilkuren aretoaren irudikapen grafikoa.
- Hiru dimentsioko irudikapenak: «hautemate-kuboa».
- Azalpen grafikoak edo ikonodunak prozesu bati buruz: «Lege bat nola egi-ten dugun».

SINTESIAK EGIN, ONDORIOETARA IRITSI, AZALPENAK EMAN ETA PROPOSAMENAK EGITEKO gaitasunekin zerikusia dutenak:

- Itxiera/sintesi-mapak egitea, landutako alderdiak jasoko dituztenak.
- Norberaren dosierak egitea, talde-lanean irudi-liburuak prestatzea, Power Point, Lan-irtenaldiari buruz edo eginiko bestelako ikerketei buruz.
- Erakusketak egitea ikerketakoak diren argazki, krokis, liburuxka, mapa, informazio, hitz-sorta eta abarrekin.
- Talde-lanei buruz lan-taldeek ahozko azalpenak ematea.
- Lan informatikoak egitea.
- Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtualaren bitartez lanen berri ematea.
- Esku-hartzerako eta/edo lankidetzarako proposamenak egitea, kanpaina bat prestatze aldera, ikastetxerako, familientzat, problema bati buruzko argibi-deak emateko eta abarretarako.

5.3. Balioak eta jarrerak

Halaber, ikerketa fasean jokoan jartzen diren ahalmen eta gaitasunekin loturiko **jarre-
ra orokor eta iraunkorrak** landuko ditugu:

- Herritartasun aktibo baterako balio orokorrak: irekitasuna eta elkarrekin mintzatzea, ongiaren nozioa, guztion ongia errespetatzea, nor bere burua eta besteak errespetatzea, banakako eskubideak eta erantzukizunak, ahulenak direnentzako laguntza gisa ulerturiko jsutizia, egiazaletasuna eta leialtasuna.
- «Ikasten ikasteko» prozesuetan modu iraunkorrean aurkitzen ditugun balioak. Jakin-nahi zientifikoa (jakiteko, galdetzeko interesa...).
- Prozesuak garatzeko zorrotasuna.
- Erantzukizuna taldearekin hartutako konpromisoen (kontratuak) garapenean.
- Ordena eta erantzukizuna baliabide informatikoak, liburutegia eta abarrekoak erabiltzerakoan.
- Ikuspegi desberdinak onartzea.
- Ikerketen azalpen-sintesiak zaintzerakoan eta aurkezterakoan: idatzizkoak, ahozkoak, plastikoak, ikonodunak, informatikoak, ikasgelan, korrido-reetan, atarietan eta abarretan.

Halaber landuko ditugu unitate didaktiko honetako lanarekin loturiko **berriazko jarrerak**:

- Arreta jartzea ikasgelan ematen diren azalpenetan, solasaldietan, Lan-irtenaldian.
- Irteeran, hitzaldi-solasaldietan, Internet erabiltzerakoan, oharrak, krokisak eta datuak kontuz hartzea.
- Espazioak errespetatu eta zaintzea: ikasgelakoa, ikastetxekoa, irtenaldia egiteko autobusekoa edo Nafarroako Parlamentukoa.
- Elkarrizketatzen ditugun pertsonen ideiekiko errespetua; izan ere, ondoko gaiei buruz egiten duten lana edo dauzkaten iritziak azalduko dizkigute: balioak, lanak, politika eta politikariak, beste pertsonetikiko harremanak, Nafarroako Parlamentuaren funtzionamendua eta abar.
- Talde bakoitzari dagozkion ikerketak egiteko informazio eta material pertsonal eta kolektiboak ekartzeko erantzukizunari dagokionez.
- Lankidetzan eta taldeko lanean, ongi egindako lanak egiteko, aurkezteko eta azaltzeko garaian.
- Norberaren eta taldearen lana auto-ebaluatzeko gaitasunean.

6. Ariketen mapa
eta garapenari
buruzko gida

Ariketen mapa honetan ariketa-sekuentzia bat iradokitzen da, erreferentzia gisa **oinarrizko ibilbide bat** hartzen duena, lau faseduna: motibaziotik sintesi eta azalpeneraino. Guztira, horrek berarekin dakar Ikaslearen Lan-koadernoko zortzi ariketa egitea (1etik 8rainoko zenbakiekin adieraziak). Haiek lantzeko denbora: 8-10 saio inguru.

Hala eta guztiz ere, irakasleak izanen dira beren ustez behar dena egokitu eta aldatuko dutena, taldearen eta haren interesen arabera eta lan egiteko zailtasunen eta erritmoen arabera. Horregatik, beste **sakontze-ibilbide bat** aurkezten da, Lan-koadernoan maila handiagoko ariketak biltzen dituena. Honako zenbakiekin daude adierazita: 1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1 eta 7.1

Irakasleek aukeratu ahal dituzte sakontze-ikerketak errazak modu kolektiboan egiteko: talde handian, talde txikian edo norberak. Halaber, irakasleek egoki baderitzote, haietakoren bat oinarrizko ibilbidean sar dezakete.

IZENA	GARAPENA ETA IRADOKIZUNAK	ALDIAK. MATERIALAK ETA BALIABIDEAK
<p>LAN-IRTENALDIA ETA GUTXIENKO IBILBIDEA</p>	<p>Lan Irtenaldia eta Gutxieneko Ibilbidea jasotzen dituen koadernoa aurkezten da. Dossier horrek honakoak biltzen ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nafarroako Parlamenturako bisitan eginen diren jarduerak, aurrerago ikasgelan aztertu eta baloratuko direnak. • Gutxieneko ibilbideko ariketak: <ul style="list-style-type: none"> · Lehenbiziko hirurek (1. ariketa, 2. ariketa, 3. ariketa) Parlamentuari buruzko oinarrizko ikaskuntzak adierazten dituzte, eta ikasgelan egitea proposatzen da. · 4. ariketak eta 5. ariketak ikasitakoa laburbildu eta ebaluatzen dute, eta ikasgelan egitea proposatzen da. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dosierra: Lan Irtenaldia eta Gutxieneko Ibilbidea
<p>1. LAN-IRTENALDIA PRESTATZEA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parlamenturako Lan-irtenaldia ikasgelan prestatzea: Dosierra azaltzea eta lan-taldeak, jarduketarako arauak, ibilbidea eta abar antolatzea. 	<p>1. SAIOA Kanpo-motibazioa lan daiteke honako bitartez:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Irtenaldiari buruzko dokumentua · Ikasgela Birtuala www.parlamento-navarra.es/ikasgelabirtuala
<p>2. LAN IRTENALDIA Informazioak biltzea</p>	<p>Helburu nagusietako bat da informazioak biltzea (saillkapenak, azterketak eta sintesi eta ondorioak ikasgelan eginen ditugu)</p>	<p>Goizeko lanaldi bat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Irtenaldiari buruzko dokumentua
<p>3. INFORMAZIOAK PROZESATZEA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Irtenaldiko ariketak saillkatzea 	<ul style="list-style-type: none"> • Irtenaldiari buruzko norberaren edo taldearen(*) dosierra garatzea. • Parlamenturako Irtenaldiko jardueretan jasotako informazioak guztien artean antolatuko dira. • Irtenaldiko dosieraren garapena planteatzea, banaka nahiz taldeka(*) 	<p>SAIO BAT, irtenaldiko informazioak prozesatzeko</p> <p>Irtenaldiko informazioak (*) Lana taldean egiten baldin bada, dosierreko ariketen euskarria DIN A3ra handitzea komeni da. Halaber, Lan Irtenaldi osoa ikasle guztien artean eginiko horma-irudi batean jar daiteke: ibilbidea, argazkiak, ariketak eta abar.</p>

IZENA	GARAPENA ETA IRADOKIZUNAK	ALDIAK. MATERIALAK ETA BALIABIDEAK
<p>• Aztertzen dugu</p> <p>1. ariketa. Nork osatzen du Nafarroako Parlamentua?</p> <p>2. ariketa. Lege bat nola egiten den.</p> <p>3. ariketa. Nork kontrolatzen du boterea Nafarroako Parlamentuan?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Irtenaldiko informazioak aztertu eta dosierra osatuko da dosierrean jasotako Gutxieneko Ibilbideko gainerako ariketekin: 1. ariketa, 2. ariketa, 3. ariketa, 4. ariketa eta 5. ariketa. • Hitz-sorta esanguratsu bat biltzea: Ikasgelako «Solastokia» erabiltzea. 	<p>3 SAIO, GUTXIENEO IBILBIDEKO informazioak prozesatzeko</p> <p>Honakoen bidez lan daitezke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lan Irtenaldiari buruzko dosierren bidez • Ikasgela Birtualaren bidez • Nafarroako Parlamentuko webgunea kontsultatuz: www.parlamento-navarra.es/ikasgelabirtuala • Parlamentuari buruzko DVDaren bidez.
<p>4. LABURBILDU, AZALDU ETA KOMUNIKATUKO DUGU</p> <p>4. ariketa. Zer ikasi dut Nafarroako Parlamentuari buruz?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lanak erakusten dira eta itxiera-mapa bat egiten da: Ikasgelan eginiko gutxieneko ibilbideko ariketetan eta Parlamentura eginiko lan-irtenaldian landutakoa laburbilduko da bertan. • Parlamentuko Ikasgela Birtualaren bidez, honakoak jakinaraziko ditugu: emaitzak, gure lanak, balorazioak, iradokizunak, kritikak, proposamenak eta abar. Esate baterako: webquest, PowerPoint,.. 	<p>Ondorioak eta sintesiak lantzeko moduaren arabera, honakoak egin ditzakegu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saio bat honakoak lantzeko: <ul style="list-style-type: none"> • Hiztegia • Itxiera mapa edo amaierako txostena. • Bi saio, ondorioetarako beste bide batzuk egituratuz gero. Esate baterako: Ikasgela Birtuala: webquest... Egindako lan-koadernoak: <ul style="list-style-type: none"> • DIN A4, DIN A3 • Panelak • Irudien sekuentzia, iruzkinekin • Panel erako itxiera mapa.
<p>5. EBALUAZIOA. Autoebaluazioa eta koebaluazioa</p>	<p>Ebaluazioak zenbait alderdi biltzen ditu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • irakasleen balorazioak eta oharrak • ikaskuntzen balorazioa • ikaslearen banakako auto-ebaluazioa • taldearen koebaluazioa <p>Ikasgelan landutako ariketei buruzko galderen sorta bat aurkeztuko da.</p>	<p>Koebaluazioa. 1 SAIO</p>

IZENA	GARAPENA ETA IRADOKIZUNAK	ALDIAK. MATERIALAK ETA BALIABIDEAK
OINARRIZKO IBILBIDEA		
0. MOTIBAZIOA ETA AURKEZPENA.	<p>Lan-koadernoak: Helburuak eta arauak aurkeztea.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dosierraren azala egitea. • Helburuak idatziko ditugu. <p>Ikasgela Birtuala:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informazioen aurkezpena. • Funtzionamenduari buruzko azalpena. 	<p>Dokumentua:</p> <p>SAIO bat Ikasgela Birtuala aurkezteko eta azaltzeko www.parlamento-navarra.es/ikasgelabirtuala</p>
<p>1. AURRETIKO IDEIAK 1. ariketa. Testu hautatua. «Nafarroako errege-erreginen kronika». 1.1 ariketa. Testu hautatua. «Pianojolea».</p>	<p>Oinarrizko Ibilbideko ariketak Motibaziotik abiatzen dira. Aurretiko ideien sekuentzia jarraitzen dute: 1. ariketa. Testu hautatua.</p> <p>Xedea da ikasleek Nafarroako Parlamentuari buruz dakitena gogoraraztea: Testu hautatua ozenki irakurri eta iruzkindu.</p>	
<p>2. INFORMAZIOAK BILTzea 2. ariketa. Non dago Parlamentua? 2.1. ariketa. Non dago Parlamentua?</p>	<p>Xedea da Parlamentua Iruñeko planoan kokatzea: inguruetako eraikin aipagarrienak</p>	
<p>3. INFORMAZIOAK PROZESATzea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sailkapena • Azterketa 	<p>Ulertuzko irakurketa, informazioak antolatzeko.</p> <p>Ondoko ariketetan ageri diren informazioak sailkatzea: 2, 3, 4, 5, 6 eta 7.</p> <p>Ondoko ariketetan ageri diren informazioen edo arazoan azterketa: 2, 3, 4, 5, 6 eta 7.</p>	<p>3 SAIO, OINARRIZKO IBILBIDEKO informazioak prozesatzeko</p>
<p>3. ariketa. Nork osatzen du Parlamentua?</p>	<p>Nafarroako Parlamentuan ordezkaritza daukaten alderdi politikoaren izenetako siglek zer esan nahi duten jakitea</p>	<p>ERABILI BEHARREKO BALIABIDEAK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikaslearen Lan-koadernoak: Oinarrizko ibilbidea. • Ikasgela Birtuala www.parlamento-navarra.es/ikasgelabirtuala • Nafarroako Parlamentuaren webgunea: www.parlamento-navarra.es • Parlamentuari buruzko DVDa.
<p>4. ariketa. Nola egiten da lan Parlamentuan?</p>	<p>Parlamentuaren eginkizunak: legeak egitea eta Gobernuaren jarduna kontrolatzea.</p>	
<p>5. ariketa. legegintza-eginkizuna.</p>	<p>Nola egiten den lege bat.</p>	
<p>6. ariketa. Boterea kontrolatzeko eginkizuna</p>	<p>Nafarroako Gobernuak baliatzen duen boterearen gaineko kontrola</p>	
<p>7. ariketa. Eginkizun ekonomiko-finantzarioa</p>	<p>Nafarroako Aurrekontu Orokorrak aztertu eta onestea.</p>	

IZENA	GARAPENA ETA IRADOKIZUNAK	ALDIAK. MATERIALAK ETA BALIABIDEAK
4. LABURBILDU ETA AZALDU	Lanak azaldu eta itxiera mapa bat egingen da: <ul style="list-style-type: none"> · irtenaldian landutakoa laburbilduko duena · Lan-koadernoan landutako ariketen bidez ikasitakoen sintesia azalduko duena 	1 SAIO laburbiltzeko
8. ariketa. Itxiera-mapa		
5. EBALUAZIOA. Autoebaluazioa eta Koebaluazioa	Ebaluazioa. Ariketei buruz ebaluatu beharreko zenbait gai aurkezten dira, irakasleek osa ditzaten	1 SAIO ebaluatzeko
9. ariketa. Ebaluazioa		
10. ariketa. Autoebaluazioa	Ikasleen autoebaluazioa, dossierrean azalduko.	
Koebaluazioa.	Koebaluazioa. Ikastaldearen balorazioa. Koebaluazioa egingen da: zailtasunak, poztasunak eta indarguneak.	
6. KOMUNIKATZEA ETA AZALTZEA	Lanak amaitu ondoren, haien bilduma bat egin daiteke, irudiak hartu, webquest-aren bitartez horiek Parlamentura bidali, eta abar. Aldez aurretik trukeak egin daitezke ikasleen beste talde batzuekin edo/eta trukea aldez aurretik hitzartu dugun zentroekin.	2 edo 3 SAIO komunikatzeko eta azaltzeko. Ikasgela Birtuala: webquest... Lan-koadernoan: <ul style="list-style-type: none"> • DIN A4, DIN A3 • panelak, arbela. • irudien sekuentzia, iruzkinekin • eta abar.

SAKONTZEKO IBILBIDEA

TALDEKA IKERTZEA:	<p>Bi aukera dauzkagu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bata, sakontze-ibilbideko ariketetakoren bat egin: 1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1 eta 7. • Bestea, taldeetan egin beharreko bestelako ikerketak proposatu eta webquest bat egitea. <p>Bi aukeretako edozeinetan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komeni da ikerketa txiki bat egitea ikasle guztiekin, irakaslearen erdizkako laguntzarekin. • Abiapuntua hitzaldi-solasaldi bat ere izan daiteke, ikasleentzat kezagarri edo garrantzitsua den gairen bati buruzkoa, pertsona interesgarriren batekin: demokraziaren arazoak, bizikidetzeta, bizi kalitatea, justizia soziala, genero-indarkeria, arrazakeria eta gutxiengoak, GKE-etan laguntzea eta abar. 	6 eta 8 SAIO BITARTE
	<p>Oinarrizko helburua hauxe da: ikasgelan, korridoreetan... hitzaldiari, eztabaidari eta ondorioei buruzko erakusketa bat prestatzea.</p> <p>Horretarako, taldeak antolatzen dira eta egin beharreko urratsak azaltzen dira: helburuen aurkezpena, arazoaren azterketa eta ondorioak edo sintesia.</p> <p>Azkenean, konpromiso pertsonala eta taldearen konpromisoa ekarriko duten balioak eta jarrerak agerrarazi behar ditugu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> · Lan koaderno · Parlamentuaren Ikasgela Birtuala www.parlamento-navarra.es/ikasgelabirtuala · Parlamentuaren webgunea · DVDa... · Solasaldiak eta hitzaldiak

IZENA	GARAPENA ETA IRADOKIZUNAK	ALDIAK, MATERIALAK ETA BALIABIDEAK
<p>DENA LIBRE Modu autonomoan ikerketa batzuk egiteko iradokizunak, ikasleen bikoteak eginez.</p> <p>Talde bakoitzak landuko du irakasleak iradokitako edo ikasleek eskatutako gai bat.</p>	<p>Taldean egitekoak diren ikerketak planteatzea. Adibidea: 1978ko Konstituzioaren 10. artikuluari buruz eta Giza Eskubideekin duen loturari buruz ikerketa bat egitea.</p> <p>IKERKETARAKO BESTE ILDO BATZUK Zentsura-mozio baten bitartez nola amaitzen da Nafarroako Gobernuko lehendakariaren agintaldia? Zer da zentsura-mozio bat? Iker ezazue Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobetzeari buruzko Lege Organikoaren I. tituluko V. kapitulua, «Diputazioaren eta Nafarroako Parlamentuaren arteko harremanak».</p> <p>Era askotako kontsulten bitartez informazioak bilatzea da helburua, eta informazio hori antolatu eta hura islatzea euskarri informatikoan, kartoi mehean, DIN A3an, liburuxketan...</p> <p>Ondokoei buruzko gaitasunak landuko ditugu: prozedurak, teknikak, trebetasunak eta informazio eta komunikazio teknologien erabilera.</p>	<p>6 eta 8 SAIO BITARTE</p> <ul style="list-style-type: none"> · Liburuxkak · Liburuak · Internet · Parlamentuaren Ikasgela Birtuala · Hitzaldiak · GKEak
<p>BATERATZE LANA Autoebaluazioa eta koebaluazioa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ikasgelan lanak eta beren autoebaluazioa aurkeztea. • Haien balorazio kolektiboa egiten da. 	<p>2 edo 3 SAIO</p>

Adierazitako **aldi-kopuruari** dagokienez, ikasleen interesen eta erritmoen arabera egokituko da. Printzipioz, proposaturiko programazioa garatzeko zazpi edo zortzi saio behar dira. Laburtu edo zabaldu daiteke noski, irakasleek eta ikasleek egiten dituzten hautuen arabera.

Nafarroako Parlamentuko Ikasgela Birtualaren erabilerari buruz, ikasleekin esku hartzeko hiru aukera aurkeztu dira; **Oinarrizko Ibilbidea** da gehien gomendatzen dena, Nafarroako Parlamentuari buruzko ikuspegi osatua izateko. Ibilbide hori ikasgelako errealitateari egokitu behar zaio, bai eta lan-erritmo motelagoak dituzten nahiz gai honetan sakontzeko gaitasun handiena daukaten ikasleei ere.

7.1. Erritmo mantsoagoa daramaten ikasleak

Erritmo mantsoagoa duten ikasleei laguntzeko, **Oinarrizko Ibilbideko** jarduera batzuk (bi edo hiru) aukeratzea gomendatzen dugu, betiere irakaslearen irizpidearen arabera. Zenbait informaziok eta irakasleen **gidaritzapeko ariketak, talde handian**, ulermena ahalbidetu ahal diete. Esate baterako: testu hautatuari dagozkionak.

Bereziki iradokitzen dira Nafarroako Parlamentuaren irudiak lortzeko Lan-irtenaldia prestatzeari dagozkionak. Lan irtenaldiaren ondoren, komentatutako irudien sekuentzia ordenatu bat aurkeztu ahalko dute, «argazki-oinekin», edo kartel bat egin ahalko dute, oinarrizko bizpahiru galderari erantzuteko.

- Nork osatzen du Nafarroako Parlamentua?
- Zertarako balio du Nafarroako Parlamentuak?
- Zein dira herritartasunerako oinarrizko balio demokratikoak?

7.2. Sakontzeko gaitasuna duten ikasleak

Sakontzeko Ibilbidea proposatzen dugu —hain zuzen ere, ariketetan 1.1, 2.1, 3.1, 4.1, 5.1 eta 6.1 zenbakiekin adierazitakoa—.

Halaber, aukera eman dakieke **Ikerketa** jarduerak egiteko: adibidez, «**Dena Libre**» izenekoan adierazitakoak edo ikasleekin adostutako beste batzuk. Kontua da ikasleek informazioak bilatzea eta haiek euskarri informatikoan, kartoi meheetan, DIN A3an edo liburuxketan antolatu eta islatzea, ikasgelako gainerakoei erakusteko, ikastetxeko aldizkarian jasotzeko, ikastetxeko panel eta erakustokietan erakusteko, edo antzeko zereginetarako.

8. Ebaluazio irizpide eta prozedurak

Ebaluazioa, oro har, proposaturiko eskumenen eta edukien garapenean ezarritako irizpideen arabera egingen da:

- Informazioak ordenatzea.
- Prozesuak sekuentzia kronologikoetan deskribatu, aztertu eta interpretatzea: «Lege bat egitea»
- Mapak eta krokis tematikoak prestatu eta interpretatzea, eskalak, neurriak eta zenbatespenak aplikatzea dakartenak.
- Internet eta Nafarroako Parlamentuaren webgunea erabiltzea ariketak ekoitzi eta aurkezteko behar den informazioa lortzeko.
- Posta elektronikoa edo informazioa elkarri bidaltzeko bestelako bitarteko informatikoak erabiltzea.
- Testu prozesadore batekin eginiko lanak eta proiektuak egitea eta aurkeztea, proposatutako ikerketa gaietako bati buruz.
- Kontzeptu demokratikoekin zerikusia daukaten ikerketa-lanak egitea.
- Herritarren, ongizatearen, bizi kalitatearen eta abarren kontzeptuak eta arazoak ezagutzea, haurren giza eskubideekin loturiko beste esparru batzuetan oinarritutako direnak.
- Informazioak iturri desberdinetatik ateratzea, datuak eta iritziak bereiziz eta arazo sozial, politiko, herritarren bizikidetzako edo dena delako bati emandako interpretazio edo soluzio ezberdinak aztertuz.

Bestalde, ikerketa laneko prozesuari dagozkion **banakako eta taldeko jarrerak** ebaluatuko dira.

- Jarrera positiboa eta taldeko lanarekiko interesa.
- Arreta jartzea ikasgelako azalpenetan, Nafarroako Parlamenturako lan irtealdian, hitzaldietan eta eztabaida gaietan.
- Irteeran, hitzaldi-solasaldietan, iturri dokumentaletan, Internet erabiltzerakoan, oharrak, krokisak eta datuak kontuz hartzea.
- Erabilitako espazioak eta materialak errespetatu eta zaintzea: informatika aretoa.
- Pertsonen ideiekiko errespetua: ikastetxean gurekin dauden pertsonenak, gure lanetarako azalpenak eta orientabideak ematen dizkigutenean, familian entzuten eta arreta ematen digutenean, kalean gurekin dibertitzen direnenak, lan egiten dutenenak, erkidegoaren zerbitzuan daudenenak eta abar.
- Ordena eta erantzukizuna baliabideen erabileran: liburuak, atlasak, planoak, CDak, ordenagailuak eta abar.
- Zorroztasuna informazioak bilatzerakoan eta lan prozesuak garatzerakoan.
- Arazo edo eztabaidagai bati buruzko ikuspuntu ezberdinak onartzea.
- Honelako problematikei buruzko sentsibilizazioa: demokrazian elkarrekin bizitzearekin loturiko arazoei buruz, tolerantziari buruz eta arraza edo sexuarengatik desberdintasunik egin gabe besteak errespetatzeari buruz, «besteengan pentsatzen ikastea», baliabiderik eta hezkuntzarik ez duten

pertsonetikiko eta lurraldeekiko konpromiso sozialak (elkartasuna) hartze-ko gaitasuna: «Globalki pentsatu eta tokian aritu».

HASIERAKO EBALUAZIOA

Ondoko alderdiak baloratuko dira:

- Gaiari buruzko ezagutza maila: Nafarroako Parlamentuari buruzko galde-
ra hauek: zer, nor, nola, non, zertarako.
- Trebetasun eta teknika informatikoak menperatzea.
- Nafarroako Lan-irtenaldia abiapuntu hartuta ikertzeko jakin-mina eta
nahia.

HASIERAKO EBALUAZIORAKO TAULA

IKASLEAK	Nafarroako Parlamentuari buruzko aurretiko ezagutzak				Nafarroako Parlamenturako irtenaldiari buruzko jarrera eta jakinmina				Trebetasun eta teknika informatikoak menperatzea			
	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi
1.												
2.												
3.												

PROZESUAREN EBALUAZIOA

Honakoak dira baloratzen diren alderdiak:

- Lanean inhibitzea /lanean parte hartzea /lankidetzan jardutea.
- Originaltasuna eta espirtu kritikoa.
- Aztertutako egitateak ikertzeko jarrera positiboa.
- Lanarekiko erantzukizuna eta materialen eta baliabideen zainketa.

PROZESUAREN EBALUAZIORAKO TAULA

IKASLEAK	Parte-hartzea eta erantzukizuna				Originaltasuna eta espirtu kritikoa				Ikerketarako eta erantzukizunak hartzeko jarrera			
	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi
1.												
2.												
3.												

AMAIERAKO EBALUAZIOA

Honakoak dira baloratzen diren alderdiak:

- Egitateen eta kontzeptuen ezagutza: zer den Nafarroako Parlamentua; nork osatzen duen. Nafarroako Parlamentuaren eginkizunak.
- Nafarroako Parlamenturako Lan-irtenaldian egindako ikerketa-lana eta jasotako datuak.
- Lan-koadernoaren bitartez proposaturiko ariketei edo proiektuei buruzko ikerketa-lana.
- Proposaturiko prozeduren garapen maila, bereziki ordenagailua erabiliz.
- Ikasgela Birtualaren erabilera.
- Taldeko lanaren balorazioa: plangintza, garapena, arazoei konponbidea ematea eta esku-hartzerako proposamenak.
- Banakako nahiz taldeko lanak eta esku-hartzeak ikasgelaz bestelako inguruneetan: komunikazioa eta azalpena.

AMAIERAKO EBALUAZIORAKO TAULA

IKASLEAK	Nafarroako Parlamentuari buruzko ezagutzak, egitateak eta kontzeptuak				Prozedurak eta trebetasunak garatzea: Lan-irtenaldia				Ikerketa eta lan sekuentzia: Gutxieneko Ibilbidearen analisia eta sintesia				Irizpen orokorra: • Ikasgela Birtualaren erabilera • Amaierako aurkezpena			
	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi	Gutxi	Nahikoa	Ongi	Oso ongi
1.																
2.																
3.																

9. Bibliografia eta informazio-webguneak

9.1. Nafarroako Parlamentuaren txokoa

Ikasleen kontsultak eta informazioen bilaketa arinak bideratzeko, ikasgelan ondoko baliabideak izanen dituen liburutegia izatea proposatzen dugu:

- DVD bat, ondoko edukiekin:
  - Unidate Didaktikoak
    - Irakasleentzako Gida
    - Ikaslearen Lan-koaderno
    - Lan-irtealdia
  - Bideoak.
    - Ikasgela Birtualaren aurkezpena. Elena Torres Miranda, Nafarroako Parlamentuko lehendakaria
    - Ibilaldi bat Nafarroako Parlamentu Birtualean
  - Komikiak
    - Nafarroako Parlamentuaren historia
    - Parlamentuaren funtzionamendu eta organoak
    - Nola egiten da lege bat?
    - Parlamentuaren eta Nafarroako Gobernuaren arteko harremanak
  - Infografiak
    - Nola egiten da lege bat?
    - Nafarroako Parlamentuaren kokapena
    - Nola hautatzen da Nafarroako Parlamentua?
- Nafarroako Parlamenturako Lan-irtenaldia.

9.2. Informazio sareak

Webgune aipagarriak eta sailkatuak, iruzkin laburrekin: Europako Parlamentua; Espainiako Gorte Nagusiak; autonomia erkidegoetako parlamentuak; Nafarroako Parlamentua; Nafarroako Gobernua; Nafarroako Arartekoa; Comptos Ganbera, eta abar.

www.parlamento-navarra.es

Nafarroako Parlamentuaren webgune ofiziala, gaztelaniaz, euskaraz, ingelesez, frantsesez eta alemanez. Bideo emanaldien atalean (Bideoak) azken urteetako Osoko Bilkuren edo batzordeen grabazioak gordetzen dira. Zuzenean sar daitezke, orri horretatik, Osoko Bilkurak edo batzordeak ikustera. Agenda atalean, parlamentuan epe laburrean egin beharrekoen zerrenda ageri da. Grabazioen bilaketa atalean, interesatzen zaigun gaiari buruzko bilaketak egin ditzakegu, oinarriko hitzak abiapuntu hartuta.

www.parlamento-navarra.es/euskera/boletines.asp

Nafarroako Parlamentuaren webgunea da.

http://www.ayuntamiento.es/comunidades_foral_de_navarra.php

Gaztelaniaz, euskaraz eta ingelesez dago Iruñeko Udalak babesturiko webgune hau. Iruñeko Udalak babestutako webgunea da. Nafarroako Foru Komunitatearen ikuspegi orokor bat eskaintzen digu, historiaren eta geografiaren bitartez. Nafarroako armarría eta bandera bezalako irudiak ere baditu, bai eta Nafarroako Parlamentuaren kanpoaldeko argazkia ere.

www.pamplona.net

Iruñeko Udalaren orria. Orrialde nagusian Hiria aukeratzen badugu, kale izendegira sartuko gara eta horrekin Nafarroako Parlamentua plano batean kokatu ahalgo dugu. Horretarako, inguruko kaleetako bat adierazi beharko dugu; esate baterako, Sarasate pasealekua edo Parlamentuaren egoitza dagoen helbidea bera, Navas de Tolosa 1.

<http://www.pamplona.net/verPagina.asp?idPag=141&idioma=2>

Iruñeko Udalaren orria. Nafarroako Parlamentuaren kanpoaldeko argazki bat dauka, bai eta eraikinaren eta bere erabileraren historia labur bat ere.

<http://www.juntaelectoralcentral.es>

Espainiako Hauteskunde Batzorde Zentralaren webgune ofiziala. Gure herrialdeko hauteskunde prozesu guztiak zaintzen dituen erakundea da. Orri horretan Espainian izandako hauteskunde guztietako emaitzak aurkituko dituzu: udal hauteskundeak, autonomikoak, orokorrak eta Europako Parlamenturakoak. Haiei buruzko arauak ere bertan daude jasota. Lehendabiziko orriaren bukaeran, «Todas las elecciones» izenburuko atal bat dago. Atal horretara sartzean, hauteskunde autonomikoetan, Nafarroako Parlamenturako hauteskundeak aurkituko dituzu, 1983tik hasi eta 2007ra arte.

<http://www.coprepa2008.es/default.aspx?tip=f&sub=mca&id=13&mn=1>

Madrilgo Asanblearen (parlamentua) orria. Ikuspegi labur bat eskaintzen du, Espainiako autonomia erkidego guztietako parlamentuen irudiekin.

http://es.wikipedia.org/wiki/parlamento_de_navarra#funciones

Wikipedia entziklopedia librearen orria. Nafarroako Parlamentuari buruzko ikuspegi bat eskaintzen du. Esteka ugari ere eskaintzen du —urdinez dauden hitzak—, seinalatutako hitzera joan ahal izateko. Esteka horien artean, nabarmentzekoak dira honakoak: Foru Hobetzea, Foruak aldatzeko Legea, Espainiako 1978ko Konstituzioa, Nafarroako Parlamenturako hauteskundeak, eta abar.

http://es.wikipedia.org/wiki/presidente_del_gobierno_de_Navarra#Modo_de_elecci.C3.B3n

Wikipediaren orri hau Nafarroako Gobernuaren lehendakariari buruzkoa da. Zenbait atal eskaintzen ditu, non argitzen baita Nafarroako Parlamentuaren egitekoak zein diren; esate baterako, Nafarroako Gobernuaren lehendakaria bera hautatzea: Modo de elección, Pleno del Parlamento, Pasos para la elección.

http://www.solidaridad.net/_articulo5012_enesp.htm

http://www.reporterodigital.com/pamplona/post.php/2007/06/15/icuanto_cobrarán_los_parlamentarios

Orrialde horietan ikus daiteke Nafarroako parlamentariak zenbat kobratzen duten, bai eta parlamentu-talde nafarrek 2008an kobratu dutena ere.

http://www.navarra.es/home_es/Navarra/Instituciones/Elecciones/Elecciones+Parlamento/
Nafarroako Gobernuaren orria. Nafarroako Parlamenturako 2007ko hauteskunde-emaizak eskaintzen ditu, eta lau alderdiri buruzko erantzunak ematen ditu. Halaber, honakoei buruzko informazioa ematen du: hauteskunde araudia (prozedura, ahalduak, boto-zenbaketa...), nola bozkatu (arau orokorrak eta posta bidezko botoa), hauteskontziak eta hauteskunde-txartelak eta maiz eginiko galderak.

<http://narros.congreso.es/constitucion/>

Diputatuen Kongresuaren orria. Honakoei buruzko atalak dauzka: Espainiako Konstituzioa, autonomia estatutuak, udal hauteskundeak, hauteskunde autonomikoak eta orokorrak, konstituzio-organoak, iraganeko Espainiako beste konstituzio batzuk eta munduko beste konstituzio batzuk. Gazteentzako eremu bat badago, non Konstituzioak zer esan nahi duen eta zertarako balio duen azaltzen baita. Eta haren barruan, beste atal batzuk ere badaude; esate baterako, autonomia erkidegoak nola sortzen diren eta zertarako, eta zer egiten duten.

http://www.elpais.com/articulo/espana/socialista/navarra/Elena/Torres/elegida/Presidenta/Parlamento/votos/UPN/elpepuesp/20070620elpepunac_1/Tes

Nafarroako Parlamentuko oraingo lehendakaria hautatzeko prozesuan jasotako babesak laburbiltzen dituen artikulua. Irudiak eta 51 segundoko bideo labur bat ere jasotzen ditu.

<http://recursos.pnte.cfnavarra.es/~mzubicob/parlana2007.htm>

Nafarroako Parlamentuko lehendakaria, Elena Torres, eta Nafarroako Parlamentuko lehendakariordeak nola hautatu zituzten laburbiltzen duen artikulua.

<http://actualidad.terra.es/articulo/html/av21655658.htm>

Nafarroako Parlamentuko lehendakari Elena Torresen hautatzeari buruzko artikulua.

http://www.elpais.com/articulo/espana/Miguel/Sanz/reelegido/presidente/Navarra/mayoria/simple/elpepuesp/20070811elpepunac_10/Tes

Miguel Sanz 2007ko abuztuaren 11n Nafarroako Gobernuko lehendakari hautatzeari buruzko artikulua.

<http://www.adn.es/politica/20070811/NWS-0898-Navarra-Miguel-Sanz-regionalista-presidente.html>

Miguel Sanz 2007ko abuztuaren 11n Nafarroako Gobernuko lehendakari hautatzeari buruzko artikulua.

<http://recursos.pnte.cfnavarra.es/~mzubicob/cortnav.htm>

Nafarroako Gobernuko Hezkuntza Departamentuaren webgune ofiziala. Antzinako Nafarroako Gorteen historia laburra, sortu zirenetik hasita. Haien eginbeharren, funtzionamenduaren eta osaketaren azalpenak.

http://eu.wikipedia.org/wiki/Nafarroako_Gortek

Wikipedia entziklopediaren orria, antzinako Nafarroako Gorteen ikuspegi historiko bat ematen duena.

<http://www.parlamento-navarra.es/castellano/contratos/2001/sondeo.pdf>

2001eko Nafarroako Parlamentuari buruzko azterlana:

Fitxa teknikoa | II. Nafarroaren egoera | III. Nafarroako erakundeen eta liderren jardura | IV. Nafarroako autonomiari buruzko balorazioa | V. Gaurkotasuneko gaiak.

<http://www.parlamento-navarra.es/castellano/noticias/PresEncuesta2006.pdf>

2006ko Nafarroako Parlamentuari buruzko azterlana:

Fitxa teknikoa | II. Nafarroaren egoera | III. Nafarroako erakundeen eta liderren jardura | IV. Nafarroako autonomiari buruzko balorazioa | V. Gaurkotasuneko gaiak | VI. Nafarroako Parlamenturako hauteskundeetako boto-asmoa

http://www.cis.es/cis/opencms/-Archivos/Marginales/2480_2499/2495/Es2495mar.pdf

CISek hauteskundeen aurretik eginiko azterlana. 2003ko udal hauteskundeak eta hauteskunde autonomikoak egin aurretiko azterlana. Nafarroako Foru Komunitatea. 2003ko martxoa-apirila

<http://www.kinderrechencommissariaat.be>

Giza eskubideei eta haurren eskubideei buruzko webgunea. Haurren eskubideei buruzko informazioa topa daiteke. Eskubide horiek urratuz gero, laguntza bila nora jo daitekeen ere jasotzen du.

<http://www.unesco.org>

Eskolako indarkeriari buruzko Europako Behatokia.

<http://www.annefrank.nl>

Arrazakeriaren eta xenofobiaren aurka borrokatzeko orria. Anne Frank fundazioak aukeren berdintasuna lantzeko material pedagogikoak eskaintzen ditu.

<http://www.eun.org/myeurope>

Gazteen Ahotsen bitartez, etorkizunari buruzko eztabaidak bideratzen dira: haurren eskubideak nola babestu: bakean bizitzeko eskubidea; ur edangarria izateko eskubidea; bizitoki duin bat izateko eskubidea; jolasteko eskubidea; osasuntsu eta ongi elikaturik egoteko eskubidea; eskolara joateko eskubidea; eta indarkeriaren, abusuaren eta esplotazioaren aurka babestuta egoteko eskubidea.

EUROPAKO PARLAMENTUARI BURUZKO INFORMAZIOA

<http://europa.eu.int>

Irakasleak ikasleei informazioa eman nahi badie Europako Parlamentuak Bruselan duen funtzionamenduari buruz, Europar Batasunari buruzko informazio bulegoetara jo dezake.

http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_9/index_es.htm

Europar Batasunaren Oinarrizko Eskubideen Gutunak Europar Batasunaren funtsezko balioak definitzen ditu, bai eta Europar Batasuneko herritarrek duintasuna, askatasuna, berdintasuna, elkartasuna, herritartasuna eta justizia direla-eta dauzkaten eskubide sozial, politiko, ekonomiko eta sozialak ere.

Nafarroako Parlamentuari, foruei, erakundeei eta Nafarroako historiari buruzko bibliografia

9.3. Bibliografia

IRAKASLEENTZAT

- El Parlamento o Cortes de Navarra*. Argitaratzearen eta banatzearen arduraduna: Nafarroako Parlamentuko Argitalpen Zerbitzua. 1989.
- Nafarroa, Foru Komunitatea. Nafar foruaren historia eta egungo baliotasuna*. Hezkuntza eta Kultura Departamentua. 1999.
- Nafarroako historia: mendeetan zehar landutako identitatea*. Luis Landa El Busto. Hezkuntza eta Kultura Departamentua. 2000.
- Navarra-Historia*. Fermín Miranda García. Nafarroako Gobernua. 2002.
- Nafarroako Parlamentua*. Argitaratzea eta banaketa: Nafarroako Parlamentuaren Argitalpen Zerbitzua. 2003.
- Nafarroa, Foru Komunitatea*. Nafarroako Parlamentua. CD euskarrian. Argitaratzea eta banaketa: Nafarroako Parlamentua. 2003.
- El Régimen Foral de Navarra*. Francisco Javier Enériz Olaechea. Nafarroako Gobernua. 2007.
- Nafarroako Parlamentuko Erregelamendua*. 2007.
- Nafarroako Parlamentua*. Nafarroako Parlamentuak zabalkunderako argitaraturiko esku-orria. 2009.

IKASLEENTZAT

- El Parlamento o Cortes de Navarra*. Nafarroako Parlamentuak argitaraturiko komikia. 1985.
- Navarra*. José Ignacio Juanbeltz Martínez Rubén Riancho Andrés. Bibliograf. Bartzelona. 1994.
- Nafarroa, Foru Komunitatea. Nafarroako Parlamentua*. CD euskarrian. Argitaratzea eta banaketa: Nafarroako Parlamentua. 2003.
- Nafarroako sinboloak*. Curriculumak Diseinatzeko eta Garatzeko U. T. Hezkuntza Departamentua. 2004.
- Nafarroako foruak eta instituzioak*. Curriculumak Diseinatzeko eta Garatzeko U. T. Hezkuntza Departamentua. 2004.
- Nafarroako foruak atzo eta gaur*. Nafarroako Gobernua. 2007.
- Amejoramiento del Fuero de Navarra. 1982-2007*. Nafarroako Gobernua. 2007.
- Nafarroako Parlamentua*. Nafarroako Parlamentuak zabalkunderako argitaraturiko esku-orria. 2009.

BALIOAK ETA BIZIKIDETASUNA

Bases de una Educación para la Paz y la Convivencia. José Luis Zurbano Díaz de Cerio. Hezkuntza eta Kultura Departamentua. 1999.

Educación para la convivencia y para la paz. Educación Primaria. José Luis Zurbano Díaz de Cerio. Hezkuntza eta Kultura Departamentua. 2002.

La democracia y sus retos en el siglo XXI. Elementos para la formación democrática de los jóvenes. Montserrat Casas. Joan Botella. Cisspraxis argitaletxea. Bartzelona. 2003.

PARLAMENTO DE NAVARRA
NAFARROAKO PARLAMENTUA